

Castelsardo, zdjęcie J-F. Favreau

voicEncounters

pierwsza edycja, 5-8 listopada 2010

Fenomen łacińskich konfraterni – model idealnego społeczeństwa

W latach 2006–2009 z Teatrem ZAR kilkakrotnie odbywaliśmy wyprawy badawcze na Korsykę i Sycylię, a tematem przewodnim tych podróży był śpiew wielogłosowy. W ich trakcie poznaliśmy pewne osoby i grupy, i zrozumieliśmy, że śpiew to tylko widzialna strona znacznie szerszego ludzkiego fenomenu. Gościliśmy, między innymi, w konfraterniach – świeckich społecznościach skupionych wokół życia wsi lub Kościoła, pełniących funkcję duchową i społeczną.

Historia łacińskich konfraterni sięga średniowiecza. Ich intensywny rozwój nastąpił w czasach kontrreformacji w odpowiedzi na pojawienie się wartości protestanckich. Podstawą tożsamości konfraterni są wszelkie formy przedstawienia (spektakl, ikonografia itp.) i kultura bólu: odziany w tradycyjny kaptur, uczestniczący w wymagających rytuałach anonimowy brat-pokutnik ucieleśnia duchową rolę **wiary i bólu**.

Bractwa pokutne często pojawiają się pod osłoną symboli i rytuałów – jak kaptur, język łaciński, ezoteryczna ikonografia, krzyż i sznur pokutny – będących wyobrażeniami Męki Pańskiej. Ich domem jest dziedziniec kościelny lub kaplica, czyli miejsca znajdujące się dosłownie na pograniczu Kościoła i społeczeństwa. Funkcjonują w obszarach etyki, mediacji, edukacji, opieki społecznej, obrony lokalnej kultury i modlitwy. Bractwa stoją na straży ducha swych społeczności i kultury, a także stanowią laboratoria demokracji i wspólnego życia.

Śpiew jest jednym ze sposobów osiągnięcia celów konfraterni, a także ich metaforą. Jest narzędziem, które umożliwia spotkanie i dzielenie się z innymi, (od)budowanie społecznych więzi, modlitwę, radość, przekazywanie tradycji młodym ludziom i towarzyszenie zmarłym. Ustny przekaz śpiewu budowany jest w tradycyjny sposób, na podstawie osobistej inicjatywy i wyzwania, i różni się od modelu nauczyciel-uczeń. Odbywa się przy szczególnych odświętnych i uroczystych okazjach (obrzędy, pogrzeby, biesiady, konkursy śpiewu), dających możliwość uczenia się poprzez słuchanie i przyłączanie się do śpiewu.

Ten właśnie model zainspirował pierwszą edycję *voicEncounters*. Chcielibyśmy tu, we Wrocławiu, przywołać ten fenomen, tworząc przestrzeń i czas, w których takie doświadczenie byłoby możliwe, jednocześnie dając chętnym szansę na spotkanie, śpiew, dyskusję, radość i rozważania w wybrany przez nich sposób.

Fenomen konfraterni będzie motywem przewodnim i punktem wyjścia pierwszej edycji **voicEncounters**, zarówno jako temat, jak i tryb spotkania.

*

Naszym pierwszym impulsem było **zgrupowanie we Wrocławiu** wspaniałych ludzi, których mieliśmy zaszczyt spotkać w Bastii i Castelsardo, i którzy ujęli nas swym ludzkim ciepłem i niewiarygodnym, wspólnym doświadczeniem głosu.

Podczas czterech dni spotkań, śpiewu, rozmów i biesiad chcemy, wraz z naszymi gośćmi, stworzyć grupę roboczą złożoną ze śpiewaków, aktorów, muzykologów, antropologów i filozofów. Spotkania te poświęcone będą dwóm biegunom tradycyjnej kultury, którymi są **kościół i stół**.

Po tym, jak z Teatrem ZAR uczestniczyliśmy w uroczystościach Wielkiego Tygodnia na Korsyce i Sycylii, postanowiliśmy zaprezentować wybrane elementy tych ceremonii we Wrocławiu.

Wraz z korsykańską *Cunfraternia di a Pieve di a Serra* zamierzamy w jednym z wrocławskich kościołów przywołać echa wielkoczwartkowej **Ciemnej Jutrzn**i (które mają miejsce w Wielki Czwartek) i skupić się na okresie Wielkiego Tygodnia. Natomiast z konfraternią z Castelsardo pragniemy oddać się **refleksji nad osobami zmarłymi w tym roku** i wziąć udział w otwartej **niedzielnej mszy**, śpiewanej na przemian przez dwie grupy gości i uczestników *voicEncounters* (wypadnie to akurat tydzień po Święcie Zmarłych).

Spotkamy się również przy stole podczas **uroczystej kolacji i obiadu**, co daje najlepszą okazję do dzielenia się pieśnią.

Ponadto, codziennie będą odbywać się **dyskusje przy okrągłym stole** poświęcone aspektom konfraterni na Korsyce i Sycylii. Wraz z rozwojem *voicEncounters* będzie powstawało **centrum zasobów**, zorganizowane przy Instytucie im. Jerzego Grotowskiego, co stworzy możliwość kontynuacji poszukiwań przy wykorzystaniu materiałów archiwalnych.

Chcemy również zaprosić do stołu przedstawicieli Muzeum Korsyki, które zorganizowało ostatnio wystawę poświęconą fenomenowi korsykańskich konfraterni. Dwóch badaczy z Corte wspomogą nasze badania i zaprezentuje rzadkie materiały.

Naszycy goście z regionu Morza Śródziemnego przywitają i ugoszczą razem z nami członkowie dwóch polskich stowarzyszeń świeckich: Scholi Gregoriana Silesiensis i Scholi Teatru Węgajty, których zaprosiliśmy, by przyłączyli się do naszej pracy i naszych głosów.

Roboczymi językami spotkań będą: angielski, polski, włoski i francuski, jednak **łacina jest rdzeniem**, tajemniczą nicią, która łączy Polskę z Morzem Śródziemnym, śpiew gregoriański z tradycyjnym, świat współczesny ze starożytnością.

Wypełniając wraz z naszymi gośćmi niektóre aspekty liturgii i przywołując pod ich przewodnictwem momenty ich corocznych uroczystości, mamy nadzieję, że pierwsza edycja **voicEncounters** tchnie życie w pewne aspekty niewiarygodnie bogatego duchowego dziedzictwa konfraterni i da nam przedsmak tego, czym może być istota modelu bractwa.

Jean-François Favreau z Teatrem ZAR